

Հավելված

Հաստատվել է ՀՀ ՎՊ խորհրդի

2010թ. փետրվարի 10-ի թիվ 4/4 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը պատվաստուկների և այլ հակահամաճարակային միջոցառումների համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռք բերման, ինչպես նաև բնական կերհանդակների (արոտների) բարելավման և ջրաբքիացման նպատակով պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման նկատմամբ իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

Վերահսկողության հիմքը՝

«Հայաստանի Հանրապետության վերահսկիչ պալատի 2009 թվականի գործունեության» տարեկան ծրագրի 7-րդ կետը, ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2009թ.-ի սեպտեմբերի 28-ի թիվ 23/7 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ 2008-2009թթ. ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը՝ պատվաստուկների և այլ հակահամաճարակային միջոցառումների համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռք բերման, ինչպես նաև բնական կերհանդակների (արոտների) բարելավման և ջրաբքիացման նպատակով պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրությանը:

Վերահսկողության առարկան՝ 2008-2009թթ. ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը պատվաստուկների և այլ հակահամաճարակային միջոցառումների համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռք բերման, ինչպես նաև բնական կերհանդակների (արոտների) բարելավման և ջրաբքիացման նպատակով պետական բյուջեից հատկացված միջոցներ:

Վերահսկողության օբյեկտը՝

- ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն (այսուհետ՝ նախարարություն), ներառյալ՝ դրա ենթակայությամբ գործող կազմակերպությունները:

Վերահսկողության ծավալը՝ Վերահսկողությունն ընդգրկել է նախարարությանը պետական բյուջեից 2008-2009թթ. հատկացված միջոցները, ըստ հետևյալ ծրագրերի՝

- «Բնական կերհանդակների (արոտների) բարելավում և ջրաբքիացում» - 2008թ.-ին հատկացված՝ 154,818.9 հազ. դրամ:
- «Պատվաստուկների և հակահամաճարակային այլ միջոցառումների համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռք բերում» - 2008թ.՝ 807,693.7 հազ. դրամ և 2009թ.-ին առ 1-ը հոկտեմբերի՝ 1,142,573.6 հազ. դրամ:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 2009թ.-ի հոկտեմբերի 1-ից՝ դեկտեմբերի 20-ը ներառյալ:

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակահատվածը՝ 01.01.2008 – 01.10.2009թթ:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել են դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևը: Վերահսկողությունն ընդգրկել է համապատասխանության, ֆինանսական և արդյունավետության վերահսկողության տեսակները:

Վերահսկողության իրականացման ընթացքում յուրաքանչյուր ծրագրի համար սահմանվել է էականության մակարդակ, պայմանավորված՝ ծավալով և ծախսերում հնարավոր ռիսկերի առկայությամբ: Վերլուծության փուլում ամփոփվել են դիտարկման և ստուգման փուլերում արձանագրված փաստերը:

Վերահսկողության արդյունքները՝

Բնական կերհանդակների (արոտների) բարելավում և ջրաբքիացում

Ծրագրի իրականացման համար 2008 թվականին տարեկան ճշտված բյուջեով նախատեսվել է հատկացնել 190,000.0 հազ. դրամ: Փաստացի ծախսը կազմել է՝ 154,818.9 հազ. դրամ:

Ծրագրի իրականացման նպատակն է 2008 թվականին առկա բնական կերհանդակների հինգ օբյեկտները ենթարկել մոնիթորինգի, մեկ տարվա ընթացքում, ապահովելով դիտարկումներն ու հարցերը, որի արդյունքներով ներկայացնել բնական կերհանդակների բարելավման և ջրաբքիացման միջոցառումները՝ ըստ ուղղությունների: Ծրագրով նախատեսվել է իրականացնել բնական կերհանդակների օգտագործման վիճակի գնահատում, մակերեսային բարելավման միջոցառումների իրականացում և արոտների օգտագործման համակարգում: Դրան զուգահեռ նախատեսվել է իրականացնել ջրաբքիացման համակարգի վերականգնման աշխատանքներ:

Հատկացված միջոցների հաշվին 2008 թվականին իրականացվել է Կարճաղբյուրի, Սպիտակասարի, Վարդենուտի, Գիժ սար-Նոյեմբերյանի, Բագումի և Սևաբերդի շուրջ 7550 հա բնական արոտների և ջրաբքիացման համակարգի վերանորոգման աշխատանքները:

2008թ. ընթացքում իրականացվել է 153,185.53 հազ. դրամի շինարարական աշխատանքներ, որն ուսումնասիրվել է ամբողջությամբ: Ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ աշխատանքները

կատարվել են որոշ թերություններով և խախտումներով, որի արդյունքում թույլ է տրվել հավելագրում, գումարով՝ 11,643.6 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման (աղյուսակ 1):

Աղյուսակ 1

h/h	Օբյեկտի անվանումը	Շին. կազմակերպության անվանումը	Պայմանագրային գումարը (հազ. դրամ)	Հավելագրում (հազ. դրամ)	Հավելագրման տոկոսը պայմանագրային գնի նկատմամբ
1	Սպիտակասար	«ՌԿԴ» ՍՊԸ	40,706.82	0	0 %
2	Կարճաղբյուր	«Արտաշես և Տաթևիկ» ՍՊԸ	60,350.24	6,162.2	10.8 %
3	Գլխի սար-Նոյեմբերյան	«Բդոյան եղբայրներ» ՍՊԸ	8,241.28	1,694.0	20.5 %
4	Վարդենուտ	«ԿՈՄՈԴՈ» ՍՊԸ	30,414.90	2,340.7	7.6 %
5	Բազում և Սևաբերդ	«Բդոյան եղբայրներ» ՍՊԸ	13,472.29	1,446.7	10.7 %
Ընդամենը			153,185.53	11,643.6	7.6 %

Հարկ է նշել, որ տվյալ ծրագրով ՀՀ վերահսկիչ պալատի կողմից 2008թ.-ին ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունում իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ ընթացիկ հաշվետվությամբ (ընդգրկված ժամանակաշրջան՝ 01.01.2006-01.01.2008թթ.) արձանագրված ծավալագնային հավելագրման միջինացված տոկոսը կազմել է 17՝ սույն հաշվետվությամբ արձանագրված 7.6-ի դիմաց՝ այսինքն նկատելի է դրական գործընթաց:

Պատվաստուկների և հակահամաճարակային այլ միջոցառումների համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռք բերում

Հանրապետությունում ամասնաբուժական հակահամաճարակային կայուն իրավիճակ ապահովելու, ինչպես նաև մարդկանց և կենդանիների վարակիչ հիվանդությունները կանխելու նպատակով հանրապետությունում ամենամյա հակահամաճարակային պարտադիր միջոցառումներ իրականացնելու նպատակով «ՀՀ 2008թ.-ի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի 04 բաժնի 02 խմբի 01 դասի 08.«Պատվաստուկների և հակահամաճարակային այլ միջոցառումների համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռքբերում» ծրագրով տարեկան ճշտված բյուջեով նախատեսվել է 835,114.0 հազ. դրամ, որից՝ առողջապահական (պատվաստուկներ) և լաբորատոր նյութեր՝ 797,374.0 հազ. դրամ, վարչական սարքավորումներ (սառնարաններ)՝ 37,740.0 հազ. դրամ: 2008թ.-ին ծրագրի փաստացի ծախսը կազմել է 807,693.7 հազ. դրամ, որից՝ առողջապահական (պատվաստուկներ) և լաբորատոր նյութեր՝ 771,289.2 հազ. դրամ, վարչական սարքավորումներ (սառնարաններ)՝ 36,404.5 հազ. դրամ: Նույն ծրագրով 2009թ.-ին նախատեսվել է 1,531,364.0 հազ. դրամ, որից՝ առողջապահական (պատվաստուկներ) և լաբորատոր նյութեր՝ 956,849.0,

մասնագիտական ծառայություններ (համայնքի ղեկավարին պատվիրակված լիազորություններ)՝ 574,515.0 հազ. դրամ: Ծրագրի փաստացի ծախսը 2009թ.-ի հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ կազմել է 1,142,573.6 հազ. դրամ, որից՝ առողջապահական (պատվաստումներ) և լաբորատոր նյութեր՝ 854,760.3 հազ. դրամ, մասնագիտական ծառայություններ՝ 287,813.3 հազ. դրամ:

2009թ.-ի հունվարի 1-ից պատվաստանյութերի նկատմամբ ԱԱՀ-ի արտոնության վերացման պատճառով (2002թ.-ի սեպտեմբերի 25-ի ՀՕ-420-Ն) 2009թ.-ի համար նախատեսվել է փոխհատուցում, որը նշված ժամանկաշրջանում կազմել է շուրջ 155,966.0 հազ. դրամ:

2008թ.-ին գյուղատնտեսական կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարի հակահամաճարակային կանխարգելիչ միջոցառումների (ախտորոշում, պատվաստում, ախտահանություն և այլն) մեջ ընդգրկվել են կենդանիների և մարդկանց համար առավել վտանգավոր հետևյալ հիվանդությունները՝ 1. քրուցեյյոզ - խոշոր եղջերավոր անասուններ (կովեր, արտադրող ցուլեր) մանր եղջերավոր անասուններ (մայր ոչխար, արտադրող խոյեր), խոզեր (խոզամայրեր, վարազներ), ձիեր (զամբիկ, հովատակ), 2. տուբերկուլյոզ - խոշոր եղջերավոր անասուններ (կովեր), 3. լեյկոզ - խոշոր եղջերավոր անասուններ (կովեր), 4. սիբիրախտ - խոշոր եղջերավոր անասուններ, մանր եղջերավոր անասուններ, խոզեր, ձիեր, 5. դաբաղ - բոլոր խոշոր եղջերավոր անասուններ, մասամբ մանր եղջերավոր անասուններ, 6. խշխշան պալար /եմկար/ - խոշոր եղջերավոր անասուններ (3 ամսականից բարձր մատղաշը և 4 տարեկան կենդանիներ), 7. պաստերելյոզ - խոշոր եղջերավոր անասուններ, 8. դասական ժանտախտ - խոզեր, 9. կեղծ ժանտախտ - բոլոր թռչունները, 10. վարքոատոզ - բոլոր մեղվաընտանիքները:

2009թ.-ին կենդանիների և մարդկանց համար առավել վտանգավոր հիվանդությունների ցանկին ավելացվել են հետևյալ հիվանդությունները՝ 11. լեպտոսպիրոզ - խոշոր եղջերավոր անասուններ, 12. քրադզոտ, ինֆեկցիոն էնտերոտոկսեմիա, չարորակ ախտուցի և գառների դիզենտերիա - մանր եղջերավոր անասուններ:

2008թ.-ին պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին անհրաժեշտ պատվաստանյութերը ձեռք են բերվել հետևյալ կազմակերպություններից. 1.«Կենսաարդ» ՍՊ ընկերություն (տարատեսակ պատվաստանյութեր)՝ ընդամենը 196,633.6 հազ. դրամ, 2.«Բիոունիվերսալ» ՍՊ ընկերություն (բազմավալենտ հակադաբաղային պատվաստանյութ)՝ ընդամենը 541,952.0 հազ. դրամ, 3.«Մուլտի Ագրո» ԳԱԿ ՍՊ ընկերություն (մեղուների վարքոատոզ հիվանդության դեմ պատվաստանյութ)՝ ընդամենը 10,500.0 հազ. դրամ: Ծրագրի շրջանակներում վարչական սարքավորումները ձեռք են բերվել «ԼՍՏ ԳՐՈՒՊ» ՍՊ ընկերությունից (սառնարաններ)՝ ընդամենը 36,404.5 հազ. դրամ գումարով իսկ այլ անհրաժեշտ պարագաները ձեռք են բերվել «Մատեքս» ՍՊ ընկերությունից (ավտոմատ ներարկիչներ)՝ ընդամենը 22,203.6 հազ. դրամ գումարով:

2009թ.-ի հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին անհրաժեշտ պատվաստանյութերը ձեռք են բերվել հետևյալ կազմակերպություններից. 1.«Կենսաարդ» ՍՊ ընկերություն (տարատեսակ պատվաստանյութեր)՝ ընդամենը 249,781.7 հազ. դրամ, 2.«Բիոունիվերսալ» ՍՊ ընկերություն (բազմավալենտ հակադաբադային պատվաստանյութ)՝ ընդամենը 669,447.6 հազ. դրամ (որից մատակարարի նկատմամբ տույժ՝ 5,993.7), 3.«Մուլտի Ագրո» ԳԱԿ ՍՊ ընկերություն (մեղուների վարրոատոզ հիվանդության դեմ պատվաստանյութ)՝ ընդամենը 16,380.0 հազ. դրամ: Ծրագրի շրջանակներում այլ անհրաժեշտ պարագաների ձեռք բերման նպատակով կնքվել են մատակարարման համապատասխան պայմանագրեր «Նյու Ինտերնեյշնլ Բիզնես Ֆարմ» ՍՊ ընկերության հետ (քիմիական նյութեր)՝ ընդամենը 1,421.3 հազ. դրամ գումարով և «Մատեքս» ՍՊ ընկերության հետ (փորձանոթ)՝ ընդամենը 9,000.0 հազ. դրամ գումարով:

Վերահսկողության դիտարկման փուլում կատարված «Պատվաստուկների և հակահամաճարակային այլ միջոցառումների համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռքբերում» ծրագրի մասով առավել ռիսկային համարվեց «ԲԻՈ Ունիվերսալ» ՍՊ ընկերության կողմից մատակարարված «Հակադաբադային Ա/Օ/Ասիա-1 տիպի բազմավալենտ, հեղուկ, սորբինացված» պատվաստանյութի ձեռք բերման և մատակարարման գործընթացը:

2008 թվական

Վերոգրյալ գնման գլխավոր պայմանագրով իր պարտավորությունները կատարելու նպատակով «ԲԻՈ Ունիվերսալ» ՍՊ ընկերությունը (այսուհետ՝ ՍՊ ընկերություն) 2008թ.-ի հունվարի 15-ին Ռուսաստանի Դաշնության «Բիոպրոմ-Իմպեքս» ՍՊԸ-ի հետ կնքել է թիվ 15-01-08/1 պայմանագիրը՝ 1,200.000 դոլա պատվաստանյութի ձեռք բերման մասին՝ 0.45 ԱՄՆ դոլար/դոլա արժեքով: Այնուհետև, 2008թ.-ի հուլիսի 22-ին ՍՊԸ-ն ռուսաստանյան նույն կազմակերպության հետ կնքել է թիվ 12 պայմանագիրը՝ 670,000 դոլա պատվաստանյութի ձեռք բերման մասին՝ 0.50 ԱՄՆ դոլար/դոլա արժեքով: Նշված պայմանագրերի շրջանակներում պատվիրատուին մատակարարվել է «Կենդանիների առողջության պահպանության դաշնային կենտրոն» պետական հաստատության (այսուհետ՝ «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ) արտադրության հակադաբադային պատվաստանյութ: Համաձայն ներկայացրած փաստաթղթերի, 2008թ.-ի փետրվարի 5-ին ՍՊ ընկերության և «Անասնաբուծության և անասնաբուծության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի միջև կնքվել է «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի 25.01.2008թ.-ի արտադրության սերիա 30 հակադաբադային կենսապատրաստուկի որակի ստուգման աշխատանքների մասին թիվ 1 պայմանագիրը, որի դրական արդյունքների մասին եզրակացությունը ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմվել է 2008թ.-ի փետրվարի 26-ին: Նշված պատվաստանյութի առաջին խմբաքանակը (420,000 դոլա), համաձայն մաքսային մարմնի ձևակերպման փաստաթղթի, ներմուծվել է ՀՀ տարածք 2008թ.-ի մարտի 11-ին՝ կամ ՍՊԸ-ի կողմից փորձանմուշները գիտական կենտրոն հանձնելուց 35 օր անց: Նշվածի կապակցությամբ, ՍՊ

ընկերության կողմից ներկայացրած պարզաբանման համաձայն, 2008թ.-ին ներմուծվող անասնաբուժական դեղամիջոցի փորձաքննություն չի իրականացվել¹, փոխարենը, կատարվել է դեղամիջոցի նույնականացում՝ 2007թ.-ի օգոստոսի 10-ին տրված թիվ 00020 անասնաբուժական դեղամիջոցի գրանցման հավաստագրում նշված դեղամիջոցի հետ: Պարզաբանման համաձայն, ներմուծվող անասնաբուժական դեղամիջոցի նույնականացման անցկացման հիմք է հանդիսացել ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության աշխատակազմի «Սննդամթերքի անվտանգության և անասնաբուժության պետական տեսչության» (այսուհետ՝ տեսչություն) հունվարի 18-ի թիվ 14-19 գրությունը, որտեղ մասնավորապես ասվում է, որ ներմուծվող անասնաբուժական դեղամիջոցի նոր պետական գրանցման անհրաժեշտություն չկա, քանի որ 2007թ.-ին ՀՀ ներմուծված պատվաստանյութի համեմատ չեն փոխվել՝ տիպերը, բջջային կուլտուրաները, բաղկացուցիչ նյութերը, պատրաստման տեխնոլոգիաները, պատվաստման չափաբաժինները և վարակամեթոդային ժամկետները:

Ստուգման արդյունքում արձանագրվել է, որ 2007թ.-ի օգոստոսի 10-ին ՍՊ ընկերությանը տրվել է թիվ 00020 անասնաբուժական «Հակադաբադային /Ա-Թուրքիա-2006/Օ-Վրաստան-2000/Ասիա-1 Վրաստան-2001/ տիպի բազմարժեք, հեղուկ, սորբինացված» դեղամիջոցի գրանցման հավաստագիրը, որտեղ «Արտադրող կազմակերպություն, երկիր» բառակապակցության դիմաց նշված է «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ, Հայաստան»: Ավելին, նշված հավաստագիրը չի համապատասխանում ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի 2006թ.-ի օգոստոսի 3-ի «Անասնաբուժական դեղամիջոցի գրանցման հավաստագրի ձևը և նկարագիրը հաստատելու մասին» թիվ 152-Ն հրամանով սահմանված հավաստագրի օրինակելի ձևին, մասնավորապես. նշված թիվ 00020 հավաստագրում բացակայում է գրանցման հնգանիշ համարի տակ շարադրվող անհրաժեշտ տվյալների «Փաթեթավորումը, թողարկման ձևը» բառակապակցությունը: Ուսումնասիրվեց նաև, որպես վերոնշյալ թիվ 00020 անասնաբուժական դեղամիջոցի գրանցման հավաստագրի տրման հիմքեր ներկայացված փաստաթղթերը և արձանագրվեց, որ դեղաբանական հանձնաժողովի՝ 15.06.2007թ.-ին և 20.07.2007թ.-ին կայացած նիստերի արձանագրություններում, որտեղ քննարկվում է ՍՊԸ-ի առ 12.06.2007թ.-ի դեղամիջոցի գրանցման հայտը, ինչպես նաև հանձնաժողովի 20.07.2007թ.-ի դրական եզրակացության մասին որոշման տեքստում բացակայում է քննարկվող դեղամիջոցի արտադրող գործարանի ու ծագման երկրի մասին տվյալները, և, հետևաբար, չի հստակեցվում դրանց առնչությունը ուսումնասիրվող հարցին: Ավելին, նշված անասնաբուժական դեղամիջոցի գրանցման հայտ սահմանված կարգով նախարարություն չի

¹ ՍՊ ընկերության կողմից ներկայացրած գրությամբ չի պարզաբանվում 2008թ.-ին կենսապատրաստուկի որակի ստուգման համար փորձագիտական կենտրոն ներկայացված, 25.01.2008թ.-ին արտադրված, փորձամուշների ՀՀ ներմուծման եղանակը:

ներկայացվել²: Արձանագրվեց նաև, որ վերոգրյալ հավաստագրում նշված հակադաքաղային «/Ա-Թուրքիա-2006/Օ-Վրաստան-2000/Ասիա-1 Վրաստան-2001/» և 2008թ.-ին ՍՊԸ-ի կողմից ներմուծված «/Ա-Իրան-2005/Օ-Վրաստան-2000/Ասիա-1 Վրաստան-2001/» անասնաբուժական դեղամիջոցները տարբերվում են միմյանցից՝ ենթատիպով, դեղաչափով, ներարկման չափաբաժնով³: Ճշտվեց նաև, որ 2007թ.-ին վերոգրյալ «Հակադաքաղային /Ա-Թուրքիա-2006/Օ-Վրաստան-2000/Ասիա-1 Վրաստան-2001/ տիպի բազմարժեք, հեղուկ, սորբինացված» անասնաբուժական դեղամիջոցը ՀՀ-ում գրանցված չի եղել, քանի որ բացակայում է՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության (այսուհետ՝ նախարարություն) համապատասխան որոշումը, ինչպես նաև անասնաբուժական դեղամիջոցների պետական գրանցամատյանում բացակայում է նշված դեղամիջոցի մասին համապատասխան գրառումը:

Ստուգման արդյունքում արձանագրվեց, որ 2008թ.-ին «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի արտադրության «Հակադաքաղային /Ա-Իրան-2005/Օ-Վրաստան-2000/Ասիա-1 Վրաստան-2001/ տիպի բազմավալենտ, հեղուկ, սորբինացված» պատվաստանյութը Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված չի եղել: Մասնավորապես, վերոգրյալ անասնաբուժական դեղամիջոցի գրանցման մասին դիմումը ՍՊ ընկերության կողմից նախարարություն է ներկայացվել 2008թ.-ի նոյեմբերի 21-ին, որից հետո նախարարության անասնաբուժական դեղաբանական հանձնաժողովը 2008թ.-ի նոյեմբերի 26-ին որոշում է կայացրել մնուլները փորձաքննության ուղարկելու մասին: Դեղաբանական հանձնաժողովի 2008թ.-ի դեկտեմբերի 29-ին կայացած նիստի արձանագրության համաձայն, դեղաբանական հանձնաժողովը, հիմք ընդունելով «Անասնաբուժության և անասնաբուժության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից 24.12.2008թ.-ին ներկայացրած փորձաքննության արդյունքների մասին եզրակացությունը, դրական եզրակացություն է տվել նշված պատվաստանյութի գրանցման վերաբերյալ: Այնուհետև, ՀՀ կառավարության 2004թ.-ի սեպտեմբերի 9-ի թիվ 1335-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետությունում անասնաբուժության բնագավառում օգտագործվող կենսապատվաստուկների, շիճուկների և ախտորոշիչ միջոցների պետական գրանցման» կարգի (այսուհետ՝ գրանցման կարգ) 12-րդ կետի համաձայն, նախարարությունը, դեղաբանական հանձնաժողովի եզրակացության հիման վրա, եռօրյա ժամկետում պարտավոր էր ընդունել որոշում՝ անասնաբուժական դեղամիջոցը գրանցելու

² Համաձայն նախարարության աշխատակազմի քարտուղարության և ընդհանուր բաժնի կողմից ներկայացրած տեղեկանքի, նախարարությունը «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ-ի կողմից 01.06.2007-01.07.2007թթ. ժամանակաշրջանում գրություն չի ստացել:

³ ՀՀ կառավարության 2004թ.-ի սեպտեմբերի 9-ի թիվ 1335-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետությունում՝ անասնաբուժության բնագավառում օգտագործվող կենսապատվաստուկների, շիճուկների և ախտորոշիչ միջոցների պետական գրանցման» կարգի 18-րդ կետի համաձայն՝ պետական գրանցում ստացած անասնաբուժական դեղամիջոցների օգտագործման մոր ցուցումների հայտնաբերման դեպքում կատարվում է դրանց մոր պետական գրանցում:

կամ դրա գրանցումը մերժելու մասին: Նշված որոշումը նախարարության կողմից չի կայացվել⁴: 2009թ.-ի փետրվարի 9-ին ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի թիվ 28-Ա հրամանի հիման վրա «ԲԻՈ Ունիվերսալ» ՍՊ ընկերությանը տրամադրվել է անասնաբուժական դեղամիջոցի գրանցման թիվ 00017 հավաստագիրը, և հետևաբար խախտվել է գրանցման կարգի 14-րդ կետի պահանջը: Հարկ է ավելացնել, որ համաձայն ՀՀ կառավարության 2005թ.-ի հուլիսի 21-ի թիվ 1088-Ն որոշմամբ հաստատված «Անասնաբուժության մեջ օգտագործվող կենսապատրաստուկների (անասնաբուժական դեղամիջոցների) Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծման և արտահանման» կարգի (այսուհետ՝ ներմուծման կարգ) 12-րդ կետի՝ Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվում կամ արտահանվում են միայն ՀՀ-ում պետական գրանցում ունեցող անասնաբուժական դեղամիջոցները:

2009 թվական

2009թ.-ի մարտի 19-ին ՍՊ ընկերության և «Պոկրովի կենսապատրաստուկների գործարան» ԲԲԸ-ի (ՌԴ) միջև կնքվել է թիվ 82-01/09 պայմանագիրը՝ 1,300.000 դոլա պատվաստանյութի ձեռք բերման մասին՝ 0.45 ԱՄՆ արժեքով, որից՝ 650,000 դոլա հակադաբադային պատվաստանյութը սեփական արտադրության («Պոկրովի կենսապատրաստուկների գործարան» ԲԲԸ): Այնուհետև, 2009թ.-ի հուլիսի 23-ին ՍՊԸ-ն ռուսաստանյան մույն կազմակերպության հետ կնքել է թիվ 312-02/09 պայմանագիրը՝ 623,700 դոլա պատվաստանյութի ձեռք բերման մասին՝ 0.45 ԱՄՆ դոլար/դոլա արժեքով: Նշված պայմանագրերի շրջանակներում պատվիրատուին մատակարարվել են «Պոկրովի կենսապատրաստուկների գործարան» ԲԲԸ-ի արտադրության և «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի արտադրության հակադաբադային պատվաստանյութեր⁵: 2009թ.-ի փետրվարի 25-ին ՍՊ ընկերության և «Անասնաբուժության և անասնաբուժության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի միջև կնքվել է «Պոկրովի կենսապատրաստուկների գործարան» ԲԲԸ-ի 01.11.2008թ.-ի արտադրության սերիա 28 հակադաբադային կենսապատրաստուկի որակի ստուգման աշխատանքների մասին, առանց հերթական համարի պայմանագիրը, և որի դրական արդյունքների մասին եզրակացությունը ՊՈԱԿ-ի կողմից տրվել է 2009թ.-ի ապրիլի 1-ին: Նշված գործարանի արտադրության պատվաստանյութի առաջին խմբաքանակը (650,000 դոլա), համաձայն մաքսային մարմնի ձևակերպման փաստաթղթի, ներմուծվել ՀՀ տարածք 2009թ.-ի ապրիլի 22-ին՝ կամ ՍՊԸ-ի կողմից փորձանմուշները գիտական կենտրոն հանձնելուց 56 օր անց: Նշվածի կապակցությամբ, ՍՊ ընկերության կողմից տրված պարզաբանման համաձայն, անասնաբուժական դեղամիջոցի փորձանմուշները ներմուծվել են

⁴ Խախտվել է գրանցման կարգի 12-րդ կետի 2-րդ մասի պահանջը:

⁵ Համաձայն «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի կողմից տրամադրված տվյալների, վերջինս կողմից 2009 թվականին «Պոկրովի կենսապատրաստուկների գործարան» ԲԲԸ-ին նշված անասնաբուժական դեղամիջոցը չի վաճառվել:

Հայաստանի Հանրապետություն ինքնաթիռով՝ ուղևորի միջոցով, առանց մաքսային ձևակերպումների: Անհրաժեշտ է նշել, որ համաձայն ներմուծման կարգի, Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվում կամ արտահանվում են միայն ՀՀ-ում պետական գրանցում ունեցող անասնաբուժական դեղամիջոցները, ինչպես նաև պետական գրանցման համար նախատեսված անասնաբուժական դեղամիջոցի նմուշները՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից տրվող անասնաբուժական դեղամիջոցների ներմուծման կամ արտահանման հավաստագրերով: Նշված կարգի 17-րդ կետով սահմանվում է, որ ՀՀ ներմուծվող պետական գրանցման համար նախատեսված անասնաբուժական դեղամիջոցի նմուշների ներմուծման հավաստագիրը տրվում է՝ փաստաթղթային ուսումնասիրության և լաբորատոր փորձաքննության արդյունքների հիման վրա: Վերոնշված դեղամիջոցի փորձանմուշները տեղափոխվել են ՀՀ մաքսային սահմանով, ներմուծման կարգի 3-րդ և 5-րդ կետերով սահմանված մաքսային ռեժիմի և մաքսային ձևակերպումների խախտումներով:

Ստուգման արդյունքում արձանագրվեց, որ վերոգրյալ «Պոկրովի կենսապատրաստուկների գործարան» ԲԲԸ-ի արտադրության անասնաբուժական դեղամիջոցի գրանցման մասին դիմումը ՍՊ ընկերության կողմից նախարարություն է ներկայացվել 2009թ.-ի փետրվարի 11-ին, որից հետո անասնաբուժական դեղաբանական հանձնաժողովը 2009թ.-ի ապրիլի 2-ի որոշմամբ դրական եզրակացություն է տվել նշված պատվաստանյութի գրանցման վերաբերյալ: Այնուհետև, գրանցման կարգի 12-րդ կետի համաձայն, նախարարությունը դեղաբանական հանձնաժողովի եզրակացության հիման վրա եռօրյա ժամկետում պարտավոր էր ընդունել որոշում՝ անասնաբուժական դեղամիջոցը գրանցելու կամ դրա գրանցումը մերժելու մասին: Նշված որոշումը նախարարության կողմից չի կայացվել: 2009թ.-ի ապրիլի 9-ին ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի թիվ 104-Ն հրամանով որոշվել է «ԲԻՈ Ունիվերսալ» ՍՊ ընկերությանը տրամադրել անասնաբուժական դեղամիջոցի գրանցման հավաստագիր (թիվ 00018), արդյունքում նախարարության կողմից խախտվել է գրանցման կարգի 12-րդ և 14-րդ կետերի պահանջները:

Արձանագրվեց նաև, որ «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի արտադրության «Հակադաբադային /Ա-Իրան-2005/Օ-Վրաստան-2000/Ասիա-1 Վրաստան-2001/ տիպի բազմավալենտ, հեղուկ, սորբինացված» պատվաստանյութը և «Պոկրովի կենսապատրաստուկների գործարան» ԲԲԸ-ի արտադրության «Հակադաբադային Ա/Օ/Ասիա-1 տիպի բազմավալենտ, հեղուկ, սորբինացված» պատվաստանյութը, 2009թ.-ին Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված են սահմանված կարգի խախտումներով: Հարկ է նշել, որ վերոգրյալ անասնաբուժական դեղամիջոցները, համապատասխանաբար 09.02.2009թ. և 09.04.2009թ.-ին գրանցվել են անասնաբուժական դեղամիջոցների պետական գրանցամատյանում՝ որի համը հիմք է հանդիսացել ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի 2009թ.-ի փետրվարի 9-ի թիվ 28-Ա և 2009թ.-ի ապրիլի 9-ի թիվ 104-

Ն հավաստագրեր տալու մասին հրամանները: Սակայն, նշված հրամանները անասնաբուժական դեղամիջոցի գրանցման հրամաններ չեն և չէին կարող հանդիսանալ վերոգրյալ գործողության հիմք: Կատարվածի արդյունքում, խախտվել է գրանցման կարգի 15-րդ կետի պահանջը:

Տվյալների համադրում

Վերահսկողությամբ ընդգրկվող ժամանակաշրջանում, «Պարենի և գյուղատնտեսության» միջազգային կազմակերպության՝ FAO-ի (այսուհետ՝ FAO) կողմից Հայաստանի Հանրապետությանը օգնության կարգով հատկացվել է «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի արտադրության «Հակադաբադային /Ա-Իրան-2005/Օ-Վրաստան-2000/Ասիա-1 Վրաստան-2001/ տիպի բազմավալենտ, հեղուկ, սորբինացված» պատվաստանյութը՝ 2008թ.-ին 564,000 դոզա և 2009թ.-ին 282,232 դոզա: Հայաստանի Հանրապետությունում պետական գրանցում չունեցող անասնաբուժական վերոգրյալ դեղամիջոցը ներմուծվել է համաձայն ներմուծման կարգի 13-րդ կետի «գ» ենթակետի, այն է՝ ՀՀ կարող են ներմուծվել նաև օգնության կարգով տրամադրվող անասնաբուժական դեղամիջոցներ:

Ուշագրավ է այն հանգամանքը, որ «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊ ընկերության կողմից ներմուծված անասնաբուժական դեղամիջոցների խմբաքանակների համաքաշի և զտաքաշի հարաբերակցությունը խիստ փոքր է, այսինքն, համաձայն ապրանքատուղեկից փաստաթղթերի⁶, փաթեթվածքում հեղուկ դեղամիջոցի զուտ քաշը և կշռածրարված փաթեթավորման միավորների քաշը գրեթե չեն տարբերվում: Որպես նշվածի հետևանք, ներմուծված դեղամիջոցի բաժնեչափը չի համապատասխանում արտադրանքի անձնագրում նշված բաժնեչափին: Մասնավորապես, «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի կողմից արտադրված պատվաստանյութի մեկ դոզան պարունակում է 3 սմ³ հեղուկ,⁶ որն իր հերթին համարժեք է 0.003 կիլոգրամին, իսկ ՍՊ ընկերության կողմից ներմուծված նույն կազմակերպության արտադրանքի ապրանքատուղեկից փաստաթղթերում նշված տվյալները չափման ընդհանուր միավորի բերելու արդյունքում պատվաստանյութի մեկ դոզայի քաշը կազմում է՝ 0.006 կիլոգրամ (աղյուսակ 2): ՍՊ ընկերության կողմից ՊԱՊԶԲ-07/133-2 գլխավոր գնման պայմանագրի շրջանակներում ներմուծված և FAO-ի կողմից Հայաստանի Հանրապետությանը օգնության կարգով տրամադրելու նպատակով ներմուծած, նույն կազմակերպության արտադրանքի, համապատասխան ապրանքատուղեկից փաստաթղթերում առկա տվյալների անհամապատասխանությունը պարզ երևում է ստորև բերված աղյուսակում:

⁶ Ռուսաստանի Դաշնության առևտրաարդյունաբերական պալատի կողմից տրված ապրանքի ծագման հավաստագիր, մաքսային հայտարարագիր, դեղամիջոցի անձնագիր, անասնաբուժական վկայական, հաշիվ-ապրանքագիր և այլն:

Աղյուսակ 2

Ներմուծող կազմակերպություն	Ներմուծման ամսաթիվ	Արտադրող գործարան և դրձա (սմ ³)	Ներմուծված քանակ (դրձա)	Համաքաշ (կգ)	Զտաքաշ (կգ)	Մեկ դրձային համարժեք զտաքաշ (կգ) 6/4=7
1	2	3	4	5	6	7
«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	11.03.2008	«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ, 3 սմ ³	420,000	3003	2856	0,0068
«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	13.03.2008	«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ, 3 սմ ³	780,000	5581,9	5304	0,0068
FAO (օգնություն)	31.03.2008	«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ, սմ ³	282,000	1985,4	846	0,003
«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	12.08.2008	«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ, 3 սմ ³	150	1,5	1	0,0066
«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	25.08.2008	«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ, 3 սմ ³	669,850	4579	4292	0,0064
FAO (օգնություն)	16.09.2008	«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ, 3 սմ ³	282,000	1985,4	846	0,003
«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	15.04.2009	«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ, 3 սմ ³	400,000	2735	2415	0,006
FAO (օգնություն)	07.04.2009	«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ, 3 սմ ³	282,232	1964,3	846,7	0,003
«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	22.04.2009	«Պոկոռվի կենսապատվ. գործարան» ԲԲԸ, 2 սմ³	650,000	2466	2362	0,0036
«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	29.05.2009	«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ, 3 սմ ³	248,800	1660	1609	0,0064
«Բիո Ունիվերսալ» ՍՊԸ	21.08.2009	«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ, 3 սմ ³	623,700	3790	3640	0,0058

Վերոնշված բոլոր դեպքերում, դեղամիջոցի գործարանային և ապրանքատուղեկից փաստաթղթերի տվյալների միջև կա անհամապատասխանություն:

Հարկ է ավելացնել, որ համաձայն **FAO-ի** կողմից ներկայացրած տեղեկատվության⁷, Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծելու նպատակով ձեռք բերված, «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի արտադրության «Հակադաբադային /Ա-Իրան-2005/Օ-Վրաստան-2000/Ասիա-1 Վրաստան-2001/ տիպի բազմավալենտ, հեղուկ, սորբինացված» պատվաստանյութի **մեկ դրձայի արժեքը**, 2008-2009թթ. եղել է անփոփոխ և կազմել է **0,33 ԱՄՆ դոլար** (ճանապարհածախսը գումարելու դեպքում (**CIP Երևան**))՝ **0,35 ԱՄՆ դոլար**:

Կարևոր է նշել նաև, որ «ԲԻՈ Ունիվերսալ» ՍՊ ընկերությունը նշված պատվաստանյութը առևտրային միջնորդներից ձեռք է բերել՝ **2008թ.-ին** միջինում **0,47 ԱՄՆ դոլար/դրձա** արժեքով (CIP Երևան), և վաճառել թիվ ՊԱՊԶԲ-07/133-2 գլխավոր գնման պայմանագրով սահմանված 290 դրամ/դրձա (առանց ԱԱՀ) արժեքով՝ կամ միջինում **0,95 ԱՄՆ դոլար/դրձա** (Համաձայն ՀՀ ԿԲ-ի կողմից 11.03.2008, 13.03.2008, 12.08.2008 և 25.08.2008թթ. սահմանված փոխարժեքի միջին թվաբանականը կազմել է՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 305.5 դրամ), իսկ **2009թ.-ին** ձեռք է բերվել միջինում **0,45**

⁷ Տեղեկատվության տվյալները հաստատվել են նաև «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի կողմից:

ԱՄՆ դոլար/դոզա արժեքով (CIP Երևան), և վաճառել թիվ ՊԱՊՁԲ-07/133-2 գլխավոր գնման պայմանագրով սահմանված 290 դրամ/դոզա (առանց ԱԱՀ) արժեքով՝ կամ միջինում **0,78 ԱՄՆ դոլար/դոզա** (Համաձայն ՀՀ ԿԲ-ի կողմից 15.04.2009, 22.04.2009, 29.05.2009 և 21.08.2009թթ. սահմանված փոխարժեքի միջին թվաբանականը կազմել է՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 373.2 դրամ): Նշվածը, զուտ թվերի տեսքով արտացոլված է նաև ստորև բերված աղյուսակում (աղյուսակ 3):

Աղյուսակ 3

Դեղամիջոցն արտադրող կազմակերպ.	Առևտրային միջնորդներ	Չեղբերման գին մեկ դոզայի համար (CIP Երևան) ԱՄՆ դոլար		ՀՀ ներմուծող կազմակերպություն	ՀՀ պետական բյուջեից վճարած գումար մեկ դոզայի համար (ԱՄՆ դոլար)		ՀՀ ներմուծված քանակ (դոզա)	
		2008	2009		2008	2009	2008	2009
	-	0,35	0,35	FAO	-	-	564,000	282,232
«ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ Ռուսաստանի Դաշնություն	«Բիոպրոմ-Իմպեքս» ՍՊԸ, «Պոկրովի կենսապատվ. գործարան» ԲԲԸ	0,47	0,45	«ԲԻՈ Ունիվերսալ» ՍՊԸ	0,95	0,78	1,868,800	1,923,700

Արձանագրվեց նաև, որ 2007թ.-ի դեկտեմբերի 29-ին կնքված թիվ ՊԱՊՁԲ-07/133-2 գլխավոր գնման պայմանագրի կետ 4.1-ի շրջանակներում, մեծածախ շուկայական գների⁸ որոշման համար ստեղծվել է շուկան ուսումնասիրող աշխատանքային խումբ, որտեղ ընդգրկվել են ինչպես նախարարության, այնպես էլ՝ մատակարար կազմակերպության ներկայացուցիչները: Համաձայն նշված կետի պայմանների, գլխավոր պայմանագրով սահմանված գները փոփոխվում են խմբի կողմից կազմված արձանագրության հիման վրա: Ներկայացրած արձանագրությունների համաձայն, շուկան ուսումնասիրող աշխատանքային խումբը ուսումնասիրություններ է կատարել գրավոր հարցումների միջոցով՝ ՀՀ ներմուծման համար հավաստագրեր ստացած իրավաբանական և ֆիզիկական անձանցից, ինչպես նաև ուսումնասիրություններ են կատարվել ՀՀ տարածքում գործող որոշ դեղատներում: Նշված գործընթացի արդյունքում, շուկան ուսումնասիրող աշխատանքային խումբը համապատասխանաբար՝ 01.07.2008, 15.01.2009 և 01.07.2009թթ. արձանագրությունների համաձայն, որոշել է պատվաստանյութի գնման գինը թողնել է անփոփոխ: Այսինքն, խմբի կողմից ուսումնասիրվել են միայն ՀՀ տարածքում տվյալ «Հակադաբադային Ա/Օ/Ասիա-1 տիպի բազմավալենտ, հեղուկ, սորբինացված» պատվաստանյութի գները, որը 2008-2009թթ. ներմուծվել է միայն «Բիո Ունիվերսալ» ՍՊ ըկերության կողմից, և որը իր հերթին հանդիսացել է տվյալ գլխավոր գնման պայմանագրի (թիվ ՊԱՊՁԲ-07/133-2) կողմ: Շուկան ուսումնասիրող աշխատանքային խմբի կողմից բացարձակ անտեսվել է նշված պատվաստանյութի

⁸ Պայմանագրով սահմանված ապրանքի յուրաքանչյուր միավորի գինը 2008թ.-ի հուլիսի 1-ին, 2009թ.-ի հունվարի 15-ին և հուլիսի 1-ին հաշվարկվում է, որը պետք է 5%-ով նվազ լինի որոշված շուկայական գնից, բայց ոչ ավելի, քան հարցման արդյունքներով ստացված նվազագույն գինը:

միջազգային շուկայական գինը, որը ԱՊՀ տարածքում հիմնականում կարգավորվում է Ռուսաստանի Դաշնության խոշորագույն արտադրող՝ «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի հակադաբադային պատվաստանյութի գնառաջարկներով: Վերոնշյալի արդյունքում, ակնհայտ է դառնում, որ շուկան ուսումնասիրող խմբի աշխատանքները իրականացվել են թերի, և չեն նպաստել ապրանքի գների համապատասխանեցմանը գործող (իրական) շուկայական գներին:

Վերոգրյալ տվյալները համադրելով, կարելի փաստել, որ այն դեպքում, երբ պատվաստանյութի միավորի ձեռք բերման գինը վերահաշվարկվեր և համապատասխանեցվեր տվյալ ժամանակաշրջանում միջազգային շուկայում գործող գներին, ապա **2008թ.-ին** ներմուծած ամբողջ խմբաքանակի արժեքը (CIP Երևան) կկազմեր՝ 1,868,800 դոլար X 0,35 ԱՄՆ դոլար = **654,080 ԱՄՆ դոլար**, որը կազմում է փաստացի ծախսած (շուրջ 1,775,360 ԱՄՆ դոլար (առանց ԱԱՀ-ի) գումարի **36.9%**, կամ **կտնտեսվեր շուրջ 1,121,280 ԱՄՆ դոլար**՝ փաստացի ծախսած գումարի **63.1%** (հավելված 1): Նույն պայմաններով, **2009թ.-ին** ներմուծած ամբողջ խմբաքանակի արժեքը (CIP Երևան) կկազմեր՝ 1,923,700 դոլար X 0,35 ԱՄՆ դոլար = **673,295 ԱՄՆ դոլար**, որը կազմում է փաստացի ծախսած (շուրջ 1,500,486 ԱՄՆ դոլար (առանց ԱԱՀ-ի) գումարի **44.9%**, կամ **կտնտեսվեր շուրջ 827,191 ԱՄՆ դոլար**՝ փաստացի ծախսած գումարի **55.1%** (հավելված 2):

Անհրաժեշտ է նշել նաև, որ համաձայն «ԿԱՊԴ-Կ» ՊՀ-ի կողմից տրամադրված տեղեկության, **2010թ.-ին նշված հակադաբադային պատվաստանյութի ակնկալվող գինը կազմում է 0,39 ԱՄՆ դոլար՝ մեկ դոզայի համար:**

Սառնարանների ձեռք բերում

Վերահսկողությամբ ընդգրկվող ժամանակաշրջանում, «Պատվաստուկների և հակահամաճարակային այլ միջոցառումների համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռքբերում» ծրագրով պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին ձեռք բերված՝ 36,404.5 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով կենցաղային տեխնիկան՝ սառնարանները, մատակարարվել են «ԼՍՏ ԳՐՈՒՊ» ՍՊ ընկերության կողմից՝ ընդամենը 367 հատ: Սառնարանների բաշխումն ըստ մարզերի, կատարվել է հետևյալ համամասնությամբ. Արարատ՝ 47, Արմավիր՝ 42, Արագածոտն՝ 50, Շիրակ՝ 62, Սյունիք՝ 40, Լոռի՝ 38, Գեղարքունիք՝ 25, Տավուշ՝ 17, Վայոց ձոր՝ 13, Կոտայք՝ 21, ք. Երևան՝ 12: Ստուգման արդյունքում սառնարանների գնման և բաշխման գործընթացներում խախտումներ և թերություններ չեն արձանագրվել:

Եզրակացություն

1. Կարճադյուրի բնական արոտների բարելավման և ջրաբքիացման համակարգի վերանորոգման շինարարական աշխատանքները «Արտաշես և Տաթևիկ» ՍՊ ընկերության կողմից կատարվել են բազմաթիվ թերություններով և խախտումներով, որի արդյունքում թույլ է

- տրվել ծավալային հավելագրում՝ 6,162.2 հազ. դրամ գումարով, որը ենթակա է վերականգնման:
2. Գիժ սար-Նոյեմբերյանի բնական արոտների բարելավման և ջրարբիացման համակարգի վերանորոգման շինարարական աշխատանքները «Բդոյան եղբայրներ» ՍՊ ընկերության կողմից կատարվել են բազմաթիվ թերություններով և խախտումներով, որի արդյունքում թույլ է տրվել ծավալային հավելագրում՝ 1,694.0 հազ. դրամ գումարով, որը ենթակա է վերականգնման:
 3. Վարդենուտի բնական արոտների բարելավման և ջրարբիացման համակարգի վերանորոգման շինարարական աշխատանքները «ԿՈՍՈԴ-Ո» ՍՊ ընկերության կողմից կատարվել են բազմաթիվ թերություններով և խախտումներով, որի արդյունքում թույլ է տրվել ծավալային հավելագրում՝ 2,340.7 հազ. դրամ գումարով, որը ենթակա է վերականգնման:
 4. Բագումի և Սևաբերդի բնական արոտների բարելավման և ջրարբիացման համակարգի վերանորոգման շինարարական աշխատանքները «Բդոյան եղբայրներ» ՍՊ ընկերության կողմից կատարվել են բազմաթիվ թերություններով և խախտումներով, որի արդյունքում թույլ է տրվել ծավալային հավելագրում՝ 1,446.7 հազ. դրամ գումարով, որը ենթակա է վերականգնման:
 5. «ԿԱՊԴԿ» ՊԸ-ի արտադրության «Հակադաբադային /Ա-Իրան-2005/Օ-Վրաստան-2000/Ասիա-1 Վրաստան-2001/ տիպի բազմավալենտ, հեղուկ, սորբինացված» պատվաստանյութը և «Պոկրովի կենսապատրաստուկների գործարան» ԲԲԸ-ի արտադրության «Հակադաբադային Ա/Օ/Ասիա-1 տիպի բազմավալենտ, հեղուկ, սորբինացված» պատվաստանյութը Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցվել են սահմանված կարգի խախտումներով:
 6. 2007թ.-ի օգոստոսի 10-ին «ԲԻՈ Ունիվերսալ» ՍՊ ընկերությանը տրված թիվ 00020 անասնաբուժական «Հակադաբադային /Ա-Թուրքիա-2006/Օ-Վրաստան-2000/Ասիա-1 Վրաստան-2001/ տիպի բազմարժեք, հեղուկ, սորբինացված» դեղամիջոցի գրանցման հավաստագիրը թերի է և չի համապատասխանում օրինակելի ձևին:
 7. «ԲԻՈ Ունիվերսալ» ՍՊ ընկերության կողմից 2008-2009թթ. պետական գրանցման համար նախատեսված անասնաբուժական դեղամիջոցի փորձանմուշները տեղափոխվել են ՀՀ մաքսային սահմանով, ներմուծման կարգի 3-րդ և 5-րդ կետերով սահմանված մաքսային ռեժիմի և մաքսային ձևակերպումների խախտումներով:

8. 2007թ.-ի դեկտեմբերի 29-ին կնքված թիվ ՊԱՊՁԲ-07/133-2 գլխավոր գնման պայմանագրի կետ 4.1-ի շրջանակներում, մեծածախ շուկայական գների որոշման համար ստեղծված շուկան ուսումնասիրող աշխատանքային խմբի գործունեությունն իրականացվել է թերի, քանի որ ուսումնասիրվել է միայն պատվաստանյութի գինը ներկայացրած ՀՀ շուկայում: Շուկան ուսումնասիրող աշխատանքային խմբի կողմից բացարձակ անտեսվել է նշված պատվաստանյութի միջազգային շուկայական գինը, որը ԱՊՀ տարածքում հիմնականում կարգավորվում է Ռուսաստանի Դաշնության խոշորագույն արտադրող՝ «ԿԱՊԴԿ» ՊՀ-ի հակադաբադային պատվաստանյութի գնառաջարկներով: Հարկ է նշել, որ «Պարենի և գյուղատնտեսության» միջազգային կազմակերպության՝ FAO-ի կողմից Հայաստանի Հանրապետությանը օգնության կարգով հատկացված պատվաստանյութի մեկ միավորի գինը 2008-2009թթ. CIP-Երևան մատակարարման պայմանագրով կազմել է շուրջ՝ **0,35 ԱՄՆ դոլար**, այն դեպքում, երբ նշված պատվաստանյութի մեկ միավորը «ԲԻՈ Ունիվերսալ» ՍՊ ընկերության կողմից ձեռք է բերվել 2008թ.-ին՝ **0,47** և 2009թ.-ին՝ **0,45 ԱՄՆ դոլար** միջինացված արժեքով և մատակարարվել է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը՝ մեկ դոլարի համար 2008թ.-ին՝ **0,95 ԱՄՆ դոլար** և 2009թ.-ին՝ **0,78 ԱՄՆ դոլար** միջինացված արժեքով (առանց ԱԱՀ-ի): Անասնաբուժական դեղամիջոցի միավորի արժեքները միջազգային շուկայական գնին համապատասխանեցնելու դեպքում **2008թ.-ին** ներմուծած ամբողջ խմբաքանակի արժեքը (CIP Երևան) կկազմեր՝ 1,868,800 դոլար X 0,35 ԱՄՆ դոլար = **654,080 ԱՄՆ դոլար**, որը կազմում է փաստացի ծախսած (շուրջ 1,775,360 ԱՄՆ դոլար (առանց ԱԱՀ-ի) գումարի **36.8%**, կամ **կտնտեսվեր շուրջ 1,121,280 ԱՄՆ դոլար**՝ փաստացի ծախսած գումարի **63.2%**: Նույն պայմաններով, **2009թ.-ին** ներմուծած ամբողջ խմբաքանակի արժեքը (CIP Երևան) կկազմեր՝ 1,923,700 դոլար X 0,35 ԱՄՆ դոլար = **673,295 ԱՄՆ դոլար**, որը կազմում է փաստացի ծախսած (շուրջ 1,500,486 ԱՄՆ դոլար (առանց ԱԱՀ-ի) գումարի **44.9%**, կամ **կտնտեսվեր շուրջ 827,191 ԱՄՆ դոլար**՝ փաստացի ծախսած գումարի **55.1%**:

9. ՀՀ վերահսկիչ պալատի կողմից 2008թ.-ին ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունում իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ ընթացիկ հաշվետվության (ընդգրկված ժամանակաշրջան՝ 01.01.2006-01.01.2008թթ.) մեջ նշված առաջարկությունները հաշվի չեն առնվել:

Առաջարկություններ

ՀՀ կառավարությանը.

1. Քննարկել, ՀՀ կառավարության 2004թ.-ի հունվարի 29-ի թիվ 59-Ն որոշմամբ հաստատված՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական կենդանիների համարակալման,

հաշվառման և գրանցման» կարգով նախատեսված միջոցառումները իրականացնելու նպատակով համապատասխան ֆինանսական միջոցներ հատկացնելու հարցը:

2. Քննարկել, պատվաստանյութերի խմբաքանակների անմիջապես արտադրող գործարանից ձեռքբերման խնդիրը:

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը.

- Ձեռնարկել միջոցներ, բնական կերհանդակների (արոտների) բարելավման և ջրաբերիացման համակարգի վերանորոգման ծրագրի շրջանակներում բազմաթիվ թերություններով և խախտումներով իրականացված շինարարական աշխատանքների արդյունքում թույլ տրված ծավալային հավելագրման ընդամենը՝ **11,643.6 հազ. դրամ** գումարի վերականգնման ուղղությամբ:
- Այսուհետ, անասնաբուժական դեղամիջոցների ներմուծման հավաստագրերը տրամադրել միայն ՀՀ կառավարության 2005թ.-ի հուլիսի 21-ի թիվ 1088-Ն որոշմամբ հաստատված «Անասնաբուժության մեջ օգտագործվող կենսապատրաստուկների (անասնաբուժական դեղամիջոցների) Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծման և արտահանման» կարգի պահանջներին բավարարող պայմաններում՝ մանրամասն ուսումնասիրելով ներմուծվող անասնաբուժական դեղամիջոցների ապրանքաուղեկից և գործարանային փաստաթղթերում նշված տվյալները (քաշ, փաթեթվածք և այլն) և ներմուծումը թույլատրել միայն դրանց լիարժեք համապատասխանության դեպքում:

ՀՀ պետական բյուջե վերականգնվող գումարները փոխանցել ՀՀ վերահսկիչ պալատի անվամբ բացված «Պետությանը պատճառված վնասների փոխհատուցումից մուտքեր» (900005281515) հաշվեհամարին՝ կամ գանձապետարանի համակարգում բացված այլ եկամտային հաշվին՝ նշելով «96» կոդը:

Համաձայն «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) կետի, մեկամսյա ժամկետում ՀՀ վերահսկիչ պալատին գրավոր տեղեկատվություն տրամադրել հայտնաբերված խախտումները վերացնելու նպատակով ձեռնարկված միջոցառումների վերաբերյալ: